

ZGODNJA

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dné vsaciga mesca na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gl. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XX.

V Ljubljani 1. rožnika 1867.

List 16.

Šmarnica

žalostni Materi Božji

v Stožicah pri Ljubljani.

Cerkvica stoji na polji
Med zelenjem, njivami,
Tam kristjan k Mariji moli,
K Mater' sedem žalosti;
Kdor zroči se njeni volji,
Zdravje v tughah zadobi.

Pritecimo k Nji, kristjani!
K viru čiste milosti;
Če smo z ranami obdani,
Naj nam Ona jih hladi,
Naj nas Ona hud'ga brani,
Jo prosimo združeni!

O Marija, o Kraljica!
Slušaj svoj'ga ljudstva glas,
Bodi naša priprošnica,
Nikdar ne zapusti nas;
Briši Ti nam solzne lica,
Žalosti nam krajšaj čas!

Čula noč takr't si celo,
Pila kelih bolečin,
Ko pričel terpljenja delo
Je na Oljski gori Sin;
Čuj na ljudstva muk kardelo
Zdaj z nebeških visočin!

Čuj, kak oče k Tebi vpije,
Glej tu materne solzé;
Ah, otročje hudobije
Jim življenja čas grené;
Tvoja roka, Mati! vmije
Revnih naj otrók solzé!

Kakor limbar se razcveta
Tvoj'ga ljudstva mladi svet,
Pa mesena strast obeta
Pomorit' nedolžni cvet;
Čuj za njé, Devica sveta!
Daj pogube jih otet'!

Solz milijone si točila,
Ko so Kristusa bičali;
Bodo naj zaklad hladila
Njim, ki jih bolest mori;
Daj jim zdravje, Mati mila!
Ako k Božji je časti!

Tužno ti serce trepeče,
Ran nezmernih kervavi,
Ko derhal sovražna vleče
Sina Tvoj'ga k kronanji;
Ternje v glav' tiči bodeče,
Potok lije ž nje kervi.

K Bogu si tedaj plakala,
Vanj obračala oči;
Tam tolažbe si iskala
V preveliki žalosti;
O, da zanje bi zdih'vala,
Ki terpé prebritke dni!

Kdor živi britkó življenje,
Strup sovražnih sil pijé,
Sveta strastno govorjenje
Mu nezumno muk dajé,
Sprosi mu voljno terpljenje,
Da mu z néba ven'c cveté!

Nečloveških rán število,
Reke strašnih bolečin,
Bi vkončale truplo milo
Brez pomoči z visočin,
Ko je nesel križa silo,
Kervaveči ljubi Sin,

Tudi mi, preljuba Mati!
Križe nosimo težké;
Brez pomoči ni obstati,
Udje naši vsi slabé;
Skušaj zdaj nam pomagati
V križu, v pótu te zemljé!

Merzel pot po tebi stopa
Žalosti že vsa medliš,
Ko derhal Sinú obropa,
Ga razpné na les, na križ:
Tam divjá sovragov kopa;
Kaj pa On, kaj Ti — terpiš; —

Glej, ljubezen, ki izvira
S čiste božje milosti:
V ranah Sin na lesu umira,
Spód se v žalost Mat' stopí.
Raj nam Sin z Marijo odpira,
Svet pot križem se zlobí!

O mučencev vsih Kraljica,
Naj Te slavi celi svet!
Sej si milost vsih Danica,
Nam nebeški raj odprét';
Sej ljubezni si rodnica,
K' je pogrešala se préd.

Čiste nas ljubezni uči,
Lij nje ogenj med ljudi,
Da sovraštvo, ki nas muči,
In zavidnost vsa zbeži;
Da otroci bomo luči
Za nebó pripravljeni.

Da kralj'val bo mir po sveti,
Bratoljubje bo cvetlo;
Da vse zlobe bomo oteti,
Nam živeti bo prostó;
In slavili bomo vneti
Tebe, dokler nas kaj bo.

Prepevati čemo slavo
K petju zvati vse stvari,
Silit' čemo vso naravo,
Naj Te z nami vred slaví,
Naj Ti hvalo poje pravo,
Kar se giblje in živi!

Silni naj neba oboki
Veličastno Ti veršé;
Brezdni naj zemljé globoki
V temnem strahu Ti doné;
Hribje zračni naj v visoki
Pesmi večno Te časté!

O Marija, Mati zala,
Vir prečiste milost!
Ti ljubezen si nam dala,
Ki je mir za vse ljudi!
Čast naj večna, večna hvala
V vekov veke Ti doni!

M. Končnik.

Sporočilo

bratovšine presv. Rešnjega Telesa v Ljubljani leta 1866/7.

Naše letno sporočilo, ki naj bode v čast našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa, ki se v svoji neskončni ljubezni v tisuč in tisuč cerkvah daje nam moliti pod podobami kruha in vina, bode le kratko.

Da tudi letos na dan stopimo s poročilom, k temu nas ne spodbuda velika delavnost naše družbe, tudi nas s pogumom ne navdaja število bogoslužbine obleke, katero je razposlala bratovšina; ampak sladka nada, ki nas navdaja, da se bode tudi pohlevno delovanje naše blagovoljno sprejelo, in pa zavest, da je tudi naša bratovšina po svoji moči Bogu vdanega serca pripomogla k večí slavi Jagnjeta Božjega. In če je tudi naša družba k temu pripomogla le z darekom ubožne vdove, vender smemo upati, da On, ki na serce gleda, tudi te trohice zavergel ne bo, ampak milostno jo sprejel in blagoslovil.

Kaj veselo znamenje je, da tudi letos je ljubezen do presv. Rešnjega Telesa, pa blaga skerb, z dostojno sv. obleko lepšati hišo Božjo, naši bratovšini pripeljala obilo novih udov. Pristopilo jih je namreč letos na novo 1670, tako da imamo sedaj vseh skupaj 12.043 udov, če odštejemo onih 317, ki so umerli v teh letih, kar je vstanovljena naša bratovšina (od 1859) in ktere vsem v po-božno molitev priporočamo.

Po večem številu udov so se tedaj tudi mesečne molitvine ure zelo pomnožile, pa tudi dohodki so lepo narasli. Letni doneski udov namreč, ki so lani znašali 2318 gold. 61 kr., so se povečali na 2812 gold. 4 kr. Tem dohodkom moramo prišteti še dobrotne darove, ki so letos došli družbi iz več dobrih rok. Najprej je imenovati velikodušni dar našega mil. knezo-škofa, ki so bratovšini poklonili 100 gld.; dalje tri neimenovane gospé vsaka 10 gld.; z Iga nam je došlo kot dar 1 gl. 50 kr.; iz zapuščine neke neimenovane 5 gl. in izzapuščine Marije Erčul 18 gld. K temu so še nekatere fare

stroške za darove njim poslani prostovoljno po nekoliko povernile in sicer: Lašiče z 20 gld., Dob z 30 gld., Šent Vid pri Ljublj. z 40 gl., Berdo z 10 gl., Godovič z 5 gl., Leskovec z 40 gl., Šent Vid pri Ipavi z 30 gl., Dragotuš z 40 gl., Škofja Loka z 13 gl., Mavčiče z 15 gl., Sórica z 30 gld., Ljubno z 30 gld., Cerklje z 25 gld., Svibno z 20 gold. in Bled z 30 gold. Če vse te izvanredne dohodke prištejemo rednim letnim dohodkom, imamo kot skupni dohodek letošnjega leta 3364 gl. in 54 kr.

Vsled teh darov je bilo bratovšini mogoče, tudi drugo svojo nalogo spolniti, oskerbeti z dostojno bogoslužno obleko ubožne cerkve, in pri spolnovanji te naloge se je obilo naših ženskih udov, navdušenih za sveto reč, lastno-ročno poprijelo blazega početja; veliko veliko rok vdeleževalo se je brez vsacega plačila izdelovanja cerk. obleke, ter svojo ročnost pa bistrournost obračalo v Božjo čast. Tudi na to se je skerbno gledalo, da so se pri napravljanji bogoslužne obleke skoz in skoz polnovale cerkvene določila. —

Te-le reči so udje naše družbe letos napravili revnim cerkvam: 20 mašnih plaščev s pravimi zlatimi obšivi (7 belih, 6 rudečih, 4 modre in 3 zelene); 9 izmed njih je s svilo vezenih; 5 bogato okinčanih pluvijalov ali plaščev za večernice (4 so beli in 1 moder; 3 zaljša lepo vezenje s podobami); 13 velumov s pravimi zlatimi trepcami ali franžami (1 posebno bogato s zlatom in svilo vezen); 16 vezenih burz za obhajila; 16 štol za obhajila, 1 s svilo in zlatom vezeno štolo za na prižnico; 1 krasno banderce za v roko podobi Kristusovi ali za „alelujo“; 50 vezenih altarnih blazinic; 25 mašnih srajc s tankimi platnenimi špicami; 50 humeralov; 25 belih pertenih prepasov; 90 korporalov; 60 pal; 270 purifikatorijev; 150 ročnih pertičev, in sicer je vse to imenovano cerkveno perilo iz čistega lepega platna.

Nek neimenovan dobrotnik je poklonil bratovšini krasne mašne bukve, vezane v rudečem usnji in z zlatim obrezkom.

Vse to se je tako razdelilo med naslednje cerkve, da je dobila:

1. Ternovska farna cerkev v Ljubljani: 1 mašni plašč.
2. Ig 2 altarni blazinici.
3. Sora 1 štolo za obhajila, 3 korporale, 2 pale, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev.
4. Šmartno pod Šmarno goro 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev, 1 mašno srajco, 2 humerala, 1 prepas.
5. Sostro 1 burzo, 1 štolo za obhajila.
6. Loka 2 altarni blazinici.
7. Poljane 1 pluvijal.
8. Trata 1 velum.
9. Sórica 1 pluvijal.
10. Stara Oslica 2 altarni blazinici.
11. Bukovšica 1 mašni plašč.
12. Lahovče 1 burzo in 1 štolo.
13. Šentjuri 1 burzo in 1 štolo.
14. Teržič 2 altarni blazinici.
15. Smlednik 1 mašni plašč.
16. Predoslje 1 mašni plašč.
17. Duplje 1 mašni plašč.
18. Gornja Besnica 1 mašni plašč.
19. Gôrje 1 velum.
20. Bled 1 velum, 2 burzi.
21. Bohinjska Bistrica 1 burzo, 1 štolo, 2 mašni srajci, 4 humerala, 2 prepassa, 6 korporalov, 4 pale, 18 purifikatorijev, 10 ročnih pertičev.
22. Breznica 1 štolo za obhajila, 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev, 1 mašno srajco, 2 humerala, 1 prepas.

23. Mošnje 1 mašno srajco, 2 humerala, 1 prepas, 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev.
24. Kropa 1 velum.
25. Dovje 1 mašno srajco, 2 humerala, 1 prepas, 6 korporalov, 4 pale, 18 purifikatorijev, 10 ročnih pertičev.
26. Ljubno 1 mašni plašč.
27. Lesce 2 altarni blazinici.
28. Zasplo 2 altarni blazinici, 1 mašno srajco, 2 humerala, 1 prepas, 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev.
29. Kamna Gorica 1 burzo in 1 štolo.
30. Leše 1 burzo in 1 štolo.
31. Kamnik 2 altarni blazinici.
32. Mengeš 2 altarni blazinici.
33. Komend 1 burzo, 1 štolo za obhajila, 1 mašno srajco, 2 humerala, 1 prepas, 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev.
34. Dob 2 altarni blazinici.
35. Gornji Tuhinj 1 mašni plašč.
36. Berdo 1 mašno srajco, 2 humerala, 1 prepas, 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev.
37. Tujnice 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 humerala, 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev.
38. Zlato polje 1 burzo in 1 štolo.
39. Rova 1 mašni plašč.
40. Moravče 1 burzo in 1 štolo.
41. Verhpolje 2 altarni blazinici.
42. Vače 1 pluvijal.
43. Kolovrat 1 burzo in 1 štolo.
44. Peče 1 mašni plašč.
45. Hotič 2 altarni blazinici.
46. Češnjice 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 humerala, 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev.
47. Šent Vid pri Zatičini 1 velum.
48. Višnja gora 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 humerala, 6 korporalov, 4 pale, 18 purifikatorijev, 10 ročnih pertičev.
49. Žalina 1 burzo in 1 štolo.
50. Svibno 1 velum.
51. Šent Juri pri Svibnem banderce za podobo Kristusovo.
52. Kresnice 1 velum.
53. Prežganje 2 altarni blazinici.
54. Dobovec 2 altarni blazinici.
55. Janče 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 humerala, 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev.
56. Žuženberk 2 altarni blazinici.
57. Trebelno 1 velum.
58. Mokronog 1 mašni plašč.
59. Hine 2 altarni blazinici.
60. Sv. Križ poleg Turna 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 humerala, 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev.
61. Dol 2 altarni blazinici.
62. Selo pri Šumbergu 2 altarni blazinici.
63. Križovo pri Kostanjevici 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 humerala, 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev.
64. Čatež 1 velum.
65. Cerklje 1 velum.
66. Studenec 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 humerala, 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev.
67. Šent-Mihel pri Novo mestu 1 mašni plašč.
68. Šent-Marjeta pri Klevevžu 2 altarni blazinici.
69. Soteska 1 mašni plašč.

70. Prečina 2 altarni blazinici.
71. Poljanica 1 velum.
72. Semič 1 burzo in 1 štolu.
73. Dragotuš 2 altarni blazinici.
74. Verh 2 altarni blazinici.
75. Preloka 1 mašni plašč.
76. Radovica 1 mašni plašč.
77. Kočevje 1 mašni plašč.
78. Koprivnik (Nesselthal) 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 humerala, 3 korporale, 1 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev.
79. Stari Log (Altlag) 1 mašni plašč.
80. Reka (Rieg) 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 humerala, 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev.
81. Mosel (Mösel) 2 altarni blazinici.
82. Dobropolje 1 velum.
83. Šent-Kocijan pri Turjaku 1 burzo in 1 štolu.
84. Polhov gradec 1 pluvijal.
85. Horjul 1 mašni plašč.
86. Logatec 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 humerala, 6 korporalov, 4 pali, 18 purifikatorijev, 10 ročnih pertičev.
87. Borovnica 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 humerala, 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev.
88. Rovte 2 altarni blazinici.
89. Šent Jošt 2 altarni blazinici.
90. Hotederšica 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 humerala, 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev.
91. Idrija 1 mašne bukve.
92. Spodnja Idrija 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 humerala, 6 korporalov, 4 pali, 18 purifikatorijev, 10 ročnih pertičev.
93. Planina 1 burzo in 1 štolu.
94. Hrenovice 1 mašni plašč.
95. Ternje 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 humerala, 3 korporale, 9 purifikatorijev, 2 pali, 5 ročnih pertičev.
96. Razderto 1 pluvijal.
97. Ternovo 1 štolu za prižnico.
98. Knežak 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 humerala, 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev.
99. Prém 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 humerala, 3 korporale, 2 pali, 9 purifikatorijev, 5 ročnih pertičev.

Dobila je tudi cerkev oo. frančiškanov v Kamniku 2 altarni blazinici, in izjemno tudi cerkev sv. Ivana v Istriji 1 velum pa misijonišče indijansko v. č. g. misijonarja Pirca v Ameriki 1 mašni plašč. *)

Ko smo tako pokazali, kako so se porabili družbini dohodki, naj h koncu le še izrečemo preserčno zahvalo vsem podpornikom, dobrotnikom in udom naše bratovšine za vsako molitev, za vsak dar, za vsako delo, ki so ga imeli pri blagem našem početju. In gotovo tudi blagoslov Božji ne odide tistim, ki se ali v molitvi radi zbirajo okoli prestola milosti Božje ali pa z darovi, delom in trudom pripomorejo, da se spodobno ozaljšajo poslopja, v katerih resnično v presv. zakramentu prebiva Gospod vseh gospodov!

Hvaljeno, češeno in moljeno bodi presv. Rešnjje Telo!

V Ljubljani po veliki noči 1867.

D^r. Henrik pl. Pavker.

špiritval ljubljanskega semenišča
in vodja bratovščine.

Nova cerkev sv. Paskala v Terstu.

Zedinjati pobožnost z lepoto in koristjo je v duhu keršanstva. Zato vidimo cerkve okinčane kolikor je mogoče, naj bolj obiskovane božje pota, ali na lepih homcih, ali na višjih gorah, kjer se pobožni romar, povzdignjen nad posvetne nepopolnamosti, tim ložje pogovarja z večnim Bitjem. Posebno za meščane prijetno je, ako imajo blizo mesta tako božjo pot. Z veseljem potujejo vsako jutro na izvoljeno mesto, pozabivši mestni hrup in posvetne skerbi, išejo hrane za dušo, se uterjujejo za težavno delo čez dan. Kar ima Ljubljana na prijaznem Rožniku, dobil je zdaj Terst pri „lovcu“ s cerkvijo sv. Paskala. Že pot iz Tersta proti „lovcu“ je tako mikavna in vabivna, da se ne moreš vrniti, dokler ne dospesh do kopiča — do „bošketa“, kjer so skoz in skoz lepi drevoredi, naprej pa tihi log. Ko pa dospesh do verha, zavzameš se, ker naj živahnejši domišljija se ne prederzne pričakovati kaj tacega v naravi. Na kopiču homca stoji krasna palača Ferdinandea; zidal jo je P. pl. Revoltella v spomin blagega Ferdinandea, ki je daroval Teržačanom „bošket.“ Kamor se ozreš, ugledaš novo čudo. Tam proti vzhodu sredi zelenega drevja gospodari grad, okusno zidan po šegi srednjega veka; proti jugu krasna švicarska hiša; naprej Istrija s svojimi gorami; na zahodu sinje morje; proti severu primorje z rajskim Miramarom. Pa poglej tudi bližnjo svojo okolico, vert in „park!“ Gladke pota vodijo te med redno nastavljenimi gredami krasnih cvetlic zdaj k jezerčku z vodometom, v njem igrajo se zlate ribe, obdajajo ga mnogoverstne kamnitne podobe; zdaj k umetni pozemeljski duplini, — s stene in stropa pozdravljajo te cvetlice ena pri drugi, vse v naj lepšem cvetju, vabijo te sesti v hladno senco; zdaj v steklinske rastlinjake ali rastlinske zapornice, tu opaziš imenitne cvetlice in rastline skoraj vseh dežel; zdaj k jesenski zagradi s košuto in gazelo. — Ako stopiš še kaj naprej, sredi tihega loga razun šeptajočega vetriča slišiš le pesem slavčekovo.

Krona vséga tega pa je nova cerkvica, sozidana in bogato obdarovana od pl. g. Revoltella, ki je pri vsaki napravi za ljudsko blagostanje prvi in je tudi v cerkvenih zadevah med prvaki. Mnoge zasluge zaljšajo že njegovo ime in slavijo njegovo pobožno in dobrotljivo serce; neusahljivi venec pa spletel si je z zidanjem krasne te cerkvice, ali da govorim z besedami milostljivega našega škofa, stavil si je večni spominek, ki zginil tudi ne bo, ko bo ta cerkev že nehala biti, — poprej pa dosegel bo dobrotnik nov spominek, krono pravičnih v nebesih, ako hodil bo po začeti poti in srečno izvršil svoj namen.

Mili občutki, svete misli prešinejo te, ko stopiš v hišo Božjo, serce vzdigne se ti proti Najvikšemu. Tukaj pozabiš vse svetne misli, prestopil si prag, ki zunanji hrup in minljivost loči od svete tišine, šeptajoče ti od vsih strani: večnost. En sam pogled na svetnike z veselimi proti nebu obrnjenimi obrazi, koliko občutkov rodi v mirnem sercu! Vodila pravega keršanskega življenja vidiš vtelesene v njih. Pomisli naprej, zakaj živeli so svetniki tako? Glej, verske resnice in skrivnosti razodenejo se ti ena za drugo. Te premišljevanja budijo gorke zdihljeje: ah prevelika je razlika med zunanjo resničnostjo in uzorom (izgledom), ki prevlada nas na svetem mestu. Ali duša ne obupa, preteklost sicer vidi zgubljeno, brez koristi vtopljeno v morje večnosti, ali kakor juternica veselo miglja ji bodočnost, — nje se sklene z vsemi močmi, s terdnimi Bogu dopadljivimi sklepi zapečati storjeno zvezo. — In ko verneš se iz cerkve, poglej se; preroben si, zavergel si staro omadežano obleko in oblekel novo po Jezusu Kristusu, kakor Savel po obiskovanju Gospodovem. To občuti po-

*) Kar se je zadnje leta odločilo darov za č. g. Pirca, pošlje se v kratkem vse ob enem v Ameriko, in sicer po bratovšini sv. Leopolda.

božni kristjan v vsaki cerkvi, naj si je priprosta, brez izdelkov slovečih kiporezov in imenitnih malarjev; koliko bolj pa širi se mu duh, ako je v cerkvi zedinjeno vse, kar premore lepota, dragocenost in umetnost. To smemo reči o omenjeni cerkvi sv. Paskala. Zidal jo je Jože Kraner iz Prage po romanskem zlogu tako natančno in primerno, da že na prvi pogled diha le pobožnost, bližajočemu se nudi serčni mir, po katerem vedno hrepenimo. Od zunaj obdano čez in čez s kraškimi kamnom kinča mogočna kupla, kupeča proti nebu kakor Abelnov dar v Gospodovem obličju. V lopi (pod zvonikom), v katero prideš po dvoraninih stopnicah, ugledaš vetric cerkvenih vrat podobe sv. Justa in sv. Servula, obeh bivših teržačanov, ki sta zdaj posebna mestna patrona, in nad cerkvenimi vrati jagnje Božje. Vse tri je izverstno na mokro (presno) zmalal g. Matija Trenkwald, vodja praške akademije. Stopivši v svitlo cerkev prvo ugledaš edini altar vratam nasproti. Kamnitna miza (mensa altaris) stoji po šegi bizantinski na mičnih mramorastih stavbicah, nad njo vzdiguje se krasni altar, izdelan iz kararskega mramorja, egiptovskega alabastra, porfira in zelenca. V šestih obokih izdelano je na posteklini šest angelcev z orodjem Jezusovega terpljenja, na bronastih in pozlačenih vratih tabernakeljna pa je vrezan dobri Pastir. Zgorej se veličastno razpenja nebo za sv. Rešnje Telo, v podobi šotora na štirih stavbah izdelal ga je Botinelli lombardski iz mramorja in alabastra tako lepo in umetno, da si kaj lepšega človek misliti ne more. Mojstersko delo je tudi Zveličarjev vnebohod, zmalan po običaju stare laške šole na zlatem dnu. Ves v bliščobi obdan s trumo angelcev vzdiguje se Jezus, pod njim stojé aposteljni. Hrepenenje in veselje bereš jim na obrazih; sredi njih, zamaknjena v odhajajočega Sina, je Devica Marija na rušini, spod ktere vrejo štirje studenci. V primeri z altarjem krasno in bogato olupšana je vsa druga cerkev. Na vsaki stranski steni zapaziš slikarjio iz življenja sv. Paskala, ki skoraj človek ne vé, kaj bi poprej pohvalil, živóst domišljije, ali natančno in naravno izpeljavo misli. Stene so tri vatle od tál vložene z egiptovskim alabastrom, naprej okusno pomalane, tla iz tribarvenega mramorja. Posebno zanimive so tudi mašne oblačila; živóst in lepo soglasje barv priporoča gospó Garusovo, prvo umetnico v izdelovanju cerkvenih oblačil.

To je stanovanje vsemogočnega Boga, v katerem razgovarja se z nami in daje se nam v dušno hrano. Drugo stanovanje, bolj otožno, stavil je bar. Revoltella za truplo svoje in drage svoje matere pod cerkvijo. Vhod mu je pod stopnicami, ki v cerkev peljejo; notranje je žalostno, pravo stanovanje mertvih. Siaba luč, ki težko prikrade se skoz štiri majhne okenca, razsvitli ti vratom nasproti majhen altar, nad njim „žalostno Mater Božjo“ z mertvim Sinom v naročju. Dve mramorasti stavbi podpirate strop, tla so iz belega in sivega mramorja, na vsaki strani pa iz črnega mramorja iz celega izsekana rakva.

Sedemnajstega maja posvetili so milostljivi škof gospod Jernej Legat cerkev v stanovanje živega Boga, po posvečevanju pa so ogovorili z ginljivim besedami zbrane teržačane, katerih se je bilo sošlo kaj veliko, posebno velikašev. S svojo nazočnostjo počastil je slovesnost tudi novi deželni poglavar nj. exc. bar. Bach. Mil. škof razlagali so visoki pomen hiše Božje, v kratkem omenili tudi obrede pri posvečevanju, katerih vsaki uči nas splovanja kake lepe čednosti. Na zadnje so hvaležno imenovali tudi pobožnega barona, ki je iz svojega imetja zidal in obdaril cerkev in vstanovil šolo, in pa ob času ko svet vero tako obilno ali zanemarja, ali jo celo zaničuje. V resnici veličasten je pogled, viditi častitljivega vladika v mašni obleki in z mitro na glavi govo-

riti s krepko besedo zbranim vernim, podajati jim blagovite nauke. Zadovoljnost in veselje švigalo jim je iz oči, žarilo jim obraz; notranji ogenj prave ljubezni prerodil jih je, iz priletnega moža storil krepkega in živega mladenča. Po ogovoru imeli so mil. škof prvi slovesno mašo v ti cerkvi; po maši podelili so navadne odpustke, popoldne imeli so litanije z blagoslovom. Za poveličanje slovesnosti zložena je bila nalaš za ta dan nova maša in litanije. Mogočno in mило so doneli čisti in močni glasovi, segali so globoko v serce, ko se je prepevala izvrstno zložena maša, ki skladatelja hvali še posebno s tim, da ogibal se je, če tudi se ognil ni popolnoma napake, ki je v Terstu tako navadna, da meša se v cerkveno petje preveč teatralnega. —

Tri mesce na Jutrovem.

XVII.

(Tempeljinov prostor. Tempelj ob raznih časih. Grad Antonija — turška vojašnica. Prvi in drugi 4ogelnik. Majhne molišnice. Davidov prestol. Popisovanje Omarnice. Mohametanske izročila zastran pečine „es-Sahra;“ njena zgodovinska podstava.)

Štiri in dvajsetega sušca smo hodili po silo imenitnih prostorih, kateri so posvečeni s stopinjami vernega Abrahama, pokornega Izaka, koder je hodil David, kjer je daroval Salomon, kjer je že 12letni Zveličar z nebeško modrostjo farizeje sramotil, kjer se je godilo neštevilno veliko dobrega, pa tudi dosti hudega. Bili smo na prostoru jeruzalemskega tempelja ali sedanje Omarjeve mošeje in mošeje el-Aksa, kar Arabi vse skupaj imenujejo „Haram-eš-Šerif“ ali posvečeni okrog. Za Meko in Medino jim je namreč ta kraj naj svetejši na zemlji, torej še pred 12 leti noben kristjan ni smel stopiti na to zemljo. Zlasti po zadnji krimski vojski pa se je turška prenapetost precej ohladila in za denar se vse lahko ogleda. Škoda res bi bila, ako človek od deleč pride in bi tega od davnih časov slavnega kraja ne mogel ogledati. Mi smo plačali štiri napoleone, da so vso družbo notri pustili. Da bode znamenitost današnjega ogledovanja bolj jasna, se je treba nekoliko ozreti nazaj v davne čase.

Znano je, da Salomon je bil čez 1000 lét pred Kristusom na hribu Moriah jél zidati sloveči tempelj, kateri je pa stal le nekaj čez 400 lét, ker Nabuhodonozor ga je bil razdjel in je jude v sužnost gnal. Drugi tempelj so jeli zidati povernivši se iz sužnosti 524 lét pred Kr., kterege je pa Herod zlagoma razdiral ter je mnogo veličastnišega zidal, da bi se judom prikupil. Pa tudi ta tempelj, ko je bil ravno vsestransko, dobro in čisto dodelan, ga je rimljan Tit razdjel, 70 lét po Kr. rojstvu. — Bil pa je tempelj zidan verh pečine, na kateri je bilo le malo ravnega prostora. Salomon je bil torej kraj zravnal in dal je zlasti ob Jutrovi strani z globine zidati silovite stebre, ki se še zdaj pod zemljo vidijo, in tako je pridobil dovolj prostora, ki je bil potreben za tako svetišče. Ta prostor je potem obdal s trojnim obzidjem. Strahovito velike skale je vdela v te poslopja, ki se jim še zdaj čudi slehern, kdor koli jih vidi. Med prvim in drugim obzidjem je bil prostor za nejevernike ter vsaktero ljudstvo, in od tod je bil Zveličar izgnal prodajavce in kupovavce; — med drugim in tretjim obzidjem je prostor za jude, kjer so bili tudi ločeni prostori za ženske, — in med tretjim in med tempeljnom pa za duhovstvo. Vsak prostor je bil višej od prejšnjega in po pravici se je reklo, da se gre gori v tempelj. V Herodovem tempeljnu sicer ni bilo skrinje zaveze, napolnila ga je pa po prerokovanji častitljivost Edinorojenega od Očeta, v katerem prebiva vsa polnost Božja (Hag. 2, 8. 10.) in je bil torej ta tempelj veliko imenitniši od Salomonovega. — Adrijan je bil na tem mestu postavil

tempelj maliku jovu ali perunu; Justinijan pa pozneje baziliko „pri darovanju Marije Device.“ Šedanja džamija ali mošeja je kalifov.

Obiskovavci na ta kraj pridejo od severo-večernej strani k gradu Antoniji, kjer je bilo Pilatovo sodniše, zdaj je pa turška vojašnica ali kasarna; ondi je tudi pašatov dvor. Vse je na živi skali. Od tod se odpira silo velik podolgast štirogelnik, obrašen s cipresami in drugim drevjem. Od tod se gre hitro dalje proti veliki mošeji in pride se do pregraje, za katero je ravno tolik pa bolj redoven 4ogelnik, nekoliko zvišen. Med prvimi in drugim štirogelnikom na pregraji visé veliki kamni na vervéh, da je človeka groza jih gledati. Zdi se, kakor bi te skale klicale: „popotnik ne hodi naprej, da te ne pobijejo ti kamni!“ Na tem prostoru vidiš vodnjake in umivalnike, kaj zalo izdelane. Na Jutrovem je sploh navada, da imajo ob svetjših enega ali več vodnjakov, če je le kak mogoče, ki jih prav lepo ozališajo; po Sirii, zlasti v Damasku sem veči del vidil vodnjake pri katoliških in drugih cerkvah; zdi se kakor bi jim bila to neka bistvena reč. Tudi je na tem prostoru veliko število malih kapelic ali molišnic musulmanskih, ki ima vsaka svojo kuplico. Na tem mestu se morajo popotniki sezuti in si copate natakiniti, ako nočejo bosihoditi. Ta šega pa menda ni toliko iz spoštovanja do kraja, kolikor zato, da se s škornjami, z žebli tujcev prelepi tlak ne poškodva in ne umaže, zakaj v drugih ne olišpanih mošejah nihče ne sili, da naj se popotniki sezuvaajo.

Velikanski Omarjev medžid je težko na tanko popisovati; vse kar koli je jutrovska umišljija lepega vedila ali si mislila, je v to poslopje obrnila; izvirnega je malo in še tisto ni kaj okusno, kar morebiti je; posnemanje judovstva in keršanstva se nahaja povsod; le čudo, če mohamedanstvo še kaj ima, ker njegova šega je le prepigosta ta, da razdira in teptá, kar je keršanstvo napravilo. Osnova in zlog Omarjeve mošeje nima kaj posebnega. Nad rednim osmoogelnikom je povezana navadna turška, bi rekel, vampasta kupla z nezmernim pozlačenim polmescem, ktereга krajca se dotikata. Ozidje ob tléh je oblečeno z belim marmorjem, sicer je vse zunanje prevlečeno z neko višnjevo-zelenobelo steklenino ali glazuro, ki res čiri-čarno v oči bleši. Ob jutrovih ali „Davidovih“ vratih se dviga dvanajstoglat z imenitnimi stebri podpiran domček, ki se imenuje „Davidov prestol.“ Po musulmanskem izročilu bi bil tukaj David imel svoj sodnji stol; zdaj jim služi za mošejico.

Omarnica znotraj ima dve okrogli ladii in pa središe; vse je z velikanskimi stebri ločeno in podpirano. Naj bolj čudna, pa tudi naj bolj imenitna reč je v sredi poslopja ravno pod véliko kuplo strahovito velika skala, ktere golo, neravno in srovo lice je v kaj čudnem nasprotju z vso drugo napravo. Zakaj tukaj po tléh, ob stenah, ob stropu je sam lišp, zgolj bliš, svit in dragocenost, vse napolnjeno z zlatom in dragimi mozaiki. Barvane okna zgorej na okrog so od same kinčarije temne. Stebrovje prečudno velikansko, gotovo naj veči del iz Herodovega, pa tudi marsikaj še iz Salomonovega časa; sej kamen se ne more zgubiti tako hitro in znano je, da preddvor nejevernikov Herodovega tempeljna je imel ob izhodnji, zahodnji in severni strani mostovže v triverstnih, ob jugu pa celo v štiroverstnih stebrih, in izhodnji mostovž se je imenoval že ob Herodovem času mostovž Salomonov, ker ondi je bilo še veliko ostankov Salomonovega dela. Ti stebri so bili z vsim po 50, in ob južni strani celo po 100 komolcev visoki in na njih je slonel krov iz cedrovine. Mostovži so bili široki po 30, in ob jugu po 45 komolcev. — Povernimo pa se k pečini. Po turških sanjarijah se je tukaj s te

skale, ki jo imenujejo „es-Sahra,“ Mohamet v nebesa dvignil, in tudi „Sahra“ je hotla z njim iti, Mohamet pa ji je zapovedal, da naj pri miru ostane. In še več; ta rob, ki se mu vidi, kako terdo je posajen, po mahomedanskih mislih ni nikamor naslonjen, temuč na prostem visi in pokriva peklensko brezno. Nad „Sahro“ je razpeto svilnato nebo in živo pisano, močno pozlačeno omrežje in rezljanega lesa jo obdaja. Kažejo tukaj tudi dve prerokovi sedli, njegovo zastavo ali bandero in še več reči. Ob jugo-izhodnji strani deržé majhne vratica v nekako kamrico pod zemljo, pod skalo. Turški imam ali duhovni tukaj skazuje molitvine votline Davida, Salomona, Abrahama, Elija, sv. Jurja (El-Hider). Kaj posebnega tukaj je odjek, ako se z nogo ali s palico ob tla vdari; to kaže, da je spodej še votel prostor; kaj da mora ondi biti, kdo bo povedal? Musulmani imenujejo ta prostor „Bir-el-aruah,“ „studenec duhov.“ Silno znamenito je, kar Joanne in Isambert (v Itinéraire de l' Orient) dalje o tem pravita, namreč: „Mi pa imamo zastran pečine „es-Sahra“ historičnih dokumentov, ki jo delajo vse drugač znamenito našim očém, kakor pa musulmanske izročila. Povzeli bomo v naglici, kar imajo zastran tega: Robinson, Porter, Bonar in Vogüé, ne zavračaje na to, da več novih pisavcev je obširno obravnavalo in primérjalo sveto pismo, stare zgodovinarje, zgodovinarje arabske, kronikarje, križarske in izročila arabov in judov.“ Kaj je tedaj nasledek? To, kar sem že o drugi priliki omenil. Pečina „es-Sahra“ ni nič drugega kakor verhunc hriba „Moriah“ ali Morija, kteremu je Salomon iz spoštovanja prizanašal pri zravnovanji hriba in ga je pustil kviško moleti zavoljo svetih spominov, ki so z njim sklenjeni. Vse tako kaže, da ta skala je bila klavni darilnik, in v votlino pod zemljo je tekla kri od neštevilnih daritev, ki so se tu godile. Ta prostor pa je imel odtoč po zemlji v potok Cedron, kamor se je od darov kri iztekala. Proti zahodu od klavnega altarja je bilo „presveto,“ kjer je véliki duhoven le en samkrat v letu daroval; vse to pa je bilo v znotranjem okrožji, kjer je bil prostor za duhovstvo. Judom je bila ta skala vselej v češenji, kakor znamenje tistega kraja, zraven ktereга je bilo „presvetišče“ tempeljno. Iz zaničevanja do judov so bili pozneje neki kristjani — gotovo iz nevednosti — ta kraj podsuli. Ko je bil pa kalif Omar Jeruzalem pridobil, je precej poiskal „Davidovo skalo“ in je dal posipine odpraviti. Molišnice, ki je po njem Omarnica imenovana, pa ni on zidal, ampak kalif Abd-el-Melik ibn Meruán, in sicer od l. 687 do 690 pr. Kr. rojstvom.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Zastran „duhovne hrane“) nam je to-le sporočeno: Pri majhnem številu naročnikov in zares velikih stroških, ki jih natis vsacega zvezka prizadeva, g. Giontini-tu ni moč nadaljnih zvezkov hitro zaporedoma na svitlo dajati. Da bi se pa vender to doseglo, torej častito duhovstvo prav priljudno prosi, da bi se za to tako dobro delo v novo prav goreče popečalo. — Resnica je, da maloktero delo je tako pripravno za mični poduk ljudstva kakor to, pa tudi se mora spoznati, da pri tolikih podobah (ki mora založnik le samo za posojilo plošč neki pri vsakem zvezku 50 gl. plačati) je cena nizka.

— C. kr. kmetijska družba na Kranjskem je dala na svitlo imenik svojih družnikov, kterih šteje 641. V področji te družbe se da veliko storiti za napredvanje ljudstva, kteri družniki imajo k temu čas in zmožnost. Prav močno bi bilo želeti, da bi se tudi kmetijska mladina umnega napredovanja v vseh steblih, zlasti v sadjoreji, bolj čeversto poprijela, in da bi jo družba podpirala

s primérnimi spisi, s čimur bi se tudi pravno čutilo oblaževalo ter se marsiktere divjačnosti otresovale.

— Prečastiti c. kr. deželni poglavar gosp. Konrad pl. Eybesfeld je blagovolil narodno našo čitalnico s tem počastiti, da je k nji kot ud pristopil z blago svojo rodovino. (Nov.)

— Znani jezikoslovec učeni gosp. dr. Mitterrutzner v Briksnu je zopet dal imenitno delo na svitlo, ki bode pomagalo zlasti misijonarjem, da bodo ložej keršanskooliko razširjali med ubogimi zamurci. Imenuje se pa ta novi sad njegove delavnosti: Die Sprache der Bari in Central-Afrika. Grammatik, Text und Wörterbuch. Lepa knjiga v veliki osmérki ima 261 strani, in vrednost ji povišuje vvod s kratko zgodovino misijonov v srednji Afriki. Prilastil si je pa g. Mitterrutzner bariščino nekaj iz rokopisov gg. misijonarjev, nekaj iz spisa dr. Fr. Müllerja: „Die Sprache der Bari,“ še posebno pa iz žive besede mladenča Franceta Logvit-a, vnuka tistega Lútveri-a, od kterega je bil ranjki provikar kupil zemljiše za misijonsko hišo. Škoda, škoda, da je dobri mladenec v grudnu lanskega leta umrl, kar smo že o drugi priliki omenili.

Naj nam učeni gosp. profesor ne šteje v zlo, da ga še v drugem oziru o tej priliki omenimo. Svojo jezikoslovsko zmožnost je namreč pokazal tudi v slovenšini. O novem letu 1867 je pričel „Danico“ brati in malo poprej je v roko dobil slovnico in besednjak, pa glejte! že smo prejeli od njega slovensko pismo, v kterem med drugim to-le piše čisto po besedi: „Vaš slovenski jezik je za gotovo naj lepši, ama tudi najteži, zato kér ima silo božjo podob; zato odpustite mi gramatične grehe.“ (Prav radi, ker ni nobenega smertnega vmes. Vr.) Kaj bodo rekli marsikteri zaspani Slovenci k taki sodbi učenega jezikoslovca zastran slovenščine? —

— Okoli Ljubljane, na Mahu, krog Turjaka itd. je undan slana hudo posmodila podzemljice in fižol. Točo smo že tudi imeli; Bog obvari zanaprej!

— Znani bukvar Wagner, ki je bil začel nekaj tudi s slovenšino onigaviti, pa bi bilo bolje, da bi ne bil, se je zgubil; bukvarnica je na kant djana in zaperta.

— Iz Dunaja pišejo v „Nov.“ da v politiških dogovorih slovenski poslanci stojé zdaj s Poljaki in Tirolci, ker so „avtonomisti,“ kakor naši.

— Šmarnice so se snoči slovesno sklenile po vseh cerkvah ljubljanskih. V stolni cerkvi so imeli k sklepu premilostni knezoškof primeren govor.

— Poslednji ameriški časniki sporočujejo žalostno novico, da je cesar Maks vjet z dvema generaloma. Napoleon, Napoleon! — Dramatiki imajo dokaj tvarine iz zlatopuste Mehike! —

— Včeraj je popotvaje v Rim bil v Ljubljani poljski duhovni pastir vis. č. gosp. Jakop Novakovski iz Kamionke, posebno goreč pospeševavec šmarniške pobožnosti, ki je tudi veliko tacih bukvic pisal.

Iz Ljubljane. Volitve za mestni odbor so se pri narodni strani neugodno obnesle. Govori se, da inteligencija je pri inteligencii in subinteligencii odveč goreče agitirala in tako si je prikoledvala večino za nekoliko glasov; vendar pa bode v odboru samem večina še domorodna. Narodni so bili dva duhovna nasvetovalci, inteligencija ni nobenega ne nasvetvala in ne izvolila. „Tagespošta“ pravi, da je to „die unwiderstehliche Reaction der Intelligenz gegen feudal-klerikalne Tendenzen!“ Naše „feudal-klerikalne tendencije“ so: „vse za vero, za cesarja, za dom.“ Kakošne so pa vaše, ki slovenstvu nasprotvate in rodoljubno duhovstvo po nam neprijaznih časnikih obirate? Vemo pa, da v marsikteri zadevi je bilo bolje, dokler je „Triglav“ lažnjive misli in vraže zastran domorodnosti tudi takim pojasnoval, ki

slovenskih časnikov ali ne umejo ali pa brati nočejo, in gotovo je da šuntanje in napčne misli so naj več milovanja vrednega razdora krive.

— Slovenom neprijazni listi silo ropočejo zoper Slovene, ki so šli na razstavo na Rusovsko. Lažejo celo v telegramih tako, da je groza. Nobeden ne bode tajil, da priljudno sprejetje Slovencev na Ruskem ne bode brez vpliva na bratovsko sočutje in duhovno vzajemnost slovenskih narodov, sej to ni krivica, in s kričanjem in neljubim natolcevanjem se taka znanstvena vzajemnost ne bode manjšala, še le rastla bode. Jela je zavračevati natolcevavce, ki se bahajo vseskozi s svojo omiko in gerdo hujskajo na Čehe, Ruse in sploh Slovence, celo dunajska „Kirchenzeitg.“ ki pravi, da imajo Slovenci slovstvo staro in morebiti še starše kot Nemci. Staroslovenski jezik je v slovstvu silo imeniten spominek, kakoršnega morebiti nima noben drug narod. Tudi Slovenci imajo marsikaj, kar bi Nemcem utegnili služiti v poduk itd. Naj torej nikar vedno ne zabavljajo in ne psujejo. — Enake misli razodeva že celo starka „Presse,“ ktera spoznava na stare dni, da so Slovenci velik narod! —

— V kratkem so blagoslovili v Pragi lep spominek, ki ga je postavila staromeška gimnazija na grob svojemu prerano umerlemu ravnatelju gvsp. J. Nečasku, vpricho učencev, vsega učiteljstva, žalostne vdove in mnogih prijateljev njegovih. V českem duhovnem ogovoru so se hvalile ranjkega obilne zasluge, in vbrane pesmi so povzdigovalé vso slovesnost. Naj v miru počiva!

— Komaj je sklenjen misijon v Radolici, že se je v sredo zvečer pričel v stari Loki. Upajmo in želimo, da z obilnim vspehom!

Z Zabjeka, 20. majnika. Na bregu Ljubljane stoji hiša; njene vrata so noč in dan zaperte, kdor v to hišo stopi, ne pride tako hitro iz nje; na sredi te žalostne hiše je vert, in na vertu kapelica, posvečena preblaženi Devici Marii, Materi dobrega sveta. —

Otroci prosite Mater Božjo dobrega sveta, da vas varuje „trojnega zlega“: smertnega greha, ljudskega ali očitnega zasramovanja, in prehude revščine! „tako so nam otrokom govorili ranjca mati; koliko več vzroka imajo zdihovati k Materi Božji dobrega sveta posebno še tisti, ki se v tej hiši pokoré za svoje nerodnosti. Prav pomenljivo so toraj nekda j kapelico, kjer se jetnikom bere sv. maša, posvetili „Materi Božji dobrega sveta.“ Včeraj je bilo pri tej kapelici „žegnanje.“ Kapelica je bila s cveticami in banderci prav lepo ozaljšana, dopoldan in popoldan je bila tu služba Božja. Zjutraj ob osmih je bila pridiga. Čast. gosp. dušni oskerbnik je govoril od dobrih svetov, ktere nam deli Mati Božja v življenji in o smertni uri, in opominjal je k poboljšanju, tolažil pobite serca z nanki naše svete vere. Po pridigi je bila peta sveta maša, pri kteri je moški čveterospev iz domačih udov prav lepo ubrano pel slovensko sv. mašo in druge slovenske in latinske pesmi. Popoldan ob štirih so bile pete litanije, in prebivavcem te hiše se je prav iz serca odpevalo: „Marija, k tebi mi zapuščeni otroci Eve v dolini solz zdihujemo.“ Taka cerkvena slovesnost gotovo ni bila brez dobrega vtiska pri večini jetnikov. — Iz teh in drugih naprav enacega namena se lepo kaže, da gg. ravnatelji te hiše ne skerbé samo, da bi se jetniki dobro v zaporu varovali in pokorili, temveč da se tudi, kar je mogoče, pravno zboljšujejo in da se v njih sercih izbuja in oživlja keršanska zavést. Tedaj imajo častiti duhovni gospodje šentjakopske fare, kteri oskerbujejo to hišo, tukaj prav obširno polje za misijonsko djanje. M.

Iz Zužemberka. — Popisana je bila v zadnji Danici lepa svečanost pervega sv. obhajila. Po vsej pravici želi g. dopisnik iz štajerskega, naj bi se prvo sv. obhajilo povsod sijajno kolikor mogoče obhajalo, ker ni

dneva v življenji veselejšega, častitljivšega, kakor ravno trenutek, ko si ljubeznjivi Zveličar izbere nedolžno serce v svoje stanovanje in vroče želi vedno v njem prebivati. Kolikor je meni znano, ni pri nas na Kranjskem nenavadno, da se otroci po mnogih krajih slovesno pervikrat obhajajo. Ravno ta lepa vsega priporočevanja vredna bogoljubna navada je pri nas v Žužemberku tako v navadi in uterjena ter se je ljudem tako primilila, da bi je nikdar več ne mogli pogrešati. Dasiravno že star mož blizo 80 let, vender preč. gosp. župnik Anton Kastelic iz posebne ljubezni do otrok, zraven mnogo drugih farnih opravil, od leta do leta sami podučujejo za prvo sv. obhajilo, katero podučevanje terpi še čez dva mesca, vsak dan redno po dve uri. Da se otroci v tem času lepo in temeljito naučé vsega potrebnega, je gotovo, kar se tudi pri izpraševanju odraščanih za velikonočno spoved lepo kaže. Ko so tedaj odbrani, kateri so dobro izpraševanje iz vsega kerščanskega nauka dostali — kar se pri nekterih manj pridnih ali premladih še le drugo ali celo tretje leto zgodi — peljejo otroke v saboto popoldan pred belo nedeljo gosp. župnik v cerkev, ž njimi na tanko vest izprašujejo, po tem pa opravijo otroci spoved. Belo nedeljo pa se zberó vsi otročiči v farovžu, praznično opravljeni, ter jih duhovni peljejo v slovesni procesii v cerkev in daruje se sv. maša. Med sv. mašo je vsak pot za ta imenitni dan primérna pridiga, ponavljanje kerstne obljube itd., in po sv. obhajilu se govore spet nekatere ljubeznjive besede otrokom, naj ne pozabijo nikdar tega dne, naj vedno ostanejo nedolžni, ljubljenci Zveličarjevi, ker On nedolžnost naj bolj ljubi. — Med tim pa se pripravlja v farovžu otrokom spet drugo veselje. Radodarni gosp. župnik dadó primerni zajutrek, vsacemu precej veliko štruco pšeničnega kruha, katero štruco otroci imenujejo sploh svet kruhek, ter jo imajo v veliki časti. Nobenega bi ne mogli bolj užaliti, naj bi bil še tako bogatih staršev, kakor ko bi mu imenovane štruce ne dali. Razun tega dobí vsak lepe molitevne bukvice ali pa molek, če brati ne zná, kar pa je redko, ker starši pošiljajo radi otroke v šolo in jih bodo še rajši, ko se sozida nova šola, ki bo ustrezala tukajšnjim potrebam, in to se bo tudi kmalo zgodilo; zakaj sedanja, majhna šolska soba ne more zadostovati fari, ki šteje blizo pol pet tisuč duš.

Se vé, da take slovesnosti stanejo vsako leto blizo 50 goldinarjev, ktere dadó gosp. župnik iz svojega žepa. Ali če pomislimo, da je naš Gospod Zveličar obljubil stoterno poverniti vse, kar se iz ljubezni do Njega stori naj manjemu: koliko bo pač plačilo tistemu, kdor daruje od svojega premoženja v tako lep namen, v dušno korist svojih ljubljenih ovčic! —

V Strasu pri Mariboru je 13. majnika po kratki bolezni umerl naš rojak čast. gosp. Tomaž Čibašek, duhoven oskerbnik v ondotni vojaški napravi, in je bil 15. u. m. med velikimi vojaškimi slovesnostmi pokopan. Ranjki, brat preč. gosp. fajmoštra v Škocijanu pri Turjaku, je bil 64 lét star, služil je za vojaškega duhovna okoli 30 let, umerl je za boleznijo na pljučih. R. I. P.!

Iz Bocna. (Zahvala.) Gosp. Matija Gerber, bukvar v Ljubljani, je skazal vojakom c. kr. domačega polka prav vgodno dobroto darovavši mu 50 molitvinih bukev, za kar se v svojem in v imenu vojakov priljudnemu gospodu serčno zahvaluje podpisani Nikol. Zic,

c. kr. kapl. dom. polka.

Wabashaw Minn. 29. mal. travna 1857. Hvaljen bodi J. in M.! V. č. gospod! Tudi iz Minesote se je neprijazna zima spravila in se proti Hotentotom napotila. Prijazna spomlad počasi leze tudi k nam v te merzle kraje; zelenje se že tu in tam vidi — smreka je namreč že pognala, zima, akoravno že na popotovanji, vender še tako z repom maha, da je vedno še treba peči ku-

riti in se v zimske suknje zavijati. Parobrodi že plavajo veličastno po Misisipu, hodili so celi teden le sem do nas, ker jezero „Pepin“ je bilo dozdej z ledom pokrito, zdaj pa že par dni tudi do št. Pavla gredo. Letošnjo zimo smo imeli veliko snega; in ker tu, kedar začne, grozno hitro kopni, to stori, da so zdaj neizrečene povodnji, vsa dolina tu okoli je polna vode in sicer na več milj široko, grozovito veliko škode naredi ta velikanska reka povsod od studenca do vtoka v morje pri novem Orlin-u. Pa ni je škode brez prida, pravi pregovor, tudi tu to velja: neizrečeno velike ladije namreč plavijo daleč, daleč doli po reki, kadar je velika voda; milijone hlovdov prenese sto in sto milj daleč; velikanski parobrodi si upajo iti celo do št. Pavla, kar jim nikakor ni mogoče, kadar voda upade. Včeraj je bilo tako viharo, da se celo naj večji parobrodi niso spustili na jezero, ter so lepo tu pri nas ostali do večera, da se je malo vihar potolažil. — Včeraj zvečer, ko sem se ravno pripravil to pisemce pisati, pride nekdo po-me in treba je bilo iti skoraj 7 ur daleč k bolniku in tako se mi je pismo zopet zapoznilo. Mislil sem se od bolnika vrniti koj po noči domú, pa je bilo tako temno, da nisem mogel pota viditi; ostal sem tedaj v neki revni irski hišici, kjer so me prav prijazno sprejeli, ali imeli so toliko neprijaznih merčesov, da mi ni bilo mogoče skoraj kar nič spati. Hiše so namreč lesene in ljudje jih premalo snažijo, toraj se toliko stenic zaredi, da je človeka res malo groza v takih hišah prenočiti. Pa kaj se hoče, ker ni drugač, človek se mora z vsemi sovražniki spraviti in poprijazniti. Moj misijon je pač veliko prevelik za enega duhovna; vender vse bi še bilo, ko bi le bolnikov nič ne bilo, ali to je bila težava preteklo zimo. Treba je bilo iti od enega kraja po kantonu do drugzega, včasih komaj truden domu pridem, hajdi, zopet drugam, morebiti ne več ko kakih šest ali sedem ur hoda, bodi si kakoršno koli vreme. Enkrat sem bil v nekem misijonu, šest ur od tod, kar pride po službi Božji nekdo po-me, in hajdi! treba je bilo iti čez hribe in doline k bolniku. Odsvetvali so mi ljudje čez neki potok iti, ker led ni bil prav terden, potok pa tam prav globok. Ker je bilo že pozno, se vender po tej bližnji poti k bolniku napotim. Prav srečno je šlo čez potok. Ko bolnika previdim, grem po ravno tisti poti nazaj že pozno v noč. Ko na sredo reke pridem, pa začne led pokati na vse strani, da me je bilo malo groza in pripravljen sem bil iz sani skočiti, ako bi se ledeni most popolnoma udal. Vender srečno je šlo čez in kmalo sem bil pri nekem prijaznem Nemcu, ki me je do bližnje misijonske staje spremil, ker sam nisem pota vedil. Peljal me je po neki gerdi dolini, kjer je bilo vse polno ledú, k sreči sem bil dal ravno tisti dan konja oestro podkovati, sicer bi ne bilo mogoče po taki divji poti naprej. Nемец, ki me je spremljeval, akoravno čverst lovec, je sto in stokrat padel in pod konja priderčal, kar ni bilo ravno nevarno, ker konj je bil truden in pohleven ko ovčica. Kedar je mož zarompljal po ledu, sem se mu jaz smejal, ko sem pa sam zaderčal po vsih štirih, sva se pa oba. Šla sva namreč večji del po rokah in nogah eden pred konjem drugi pa za sanmi. — Enkrat sem bil obiskal duhovna v Ročestru, okoli 14 ur od tod; pridem nazaj drugi dan zvečer ves truden, pa kar koj je bilo treba k bolniku 4 ure daleč. Vzel sem konja na posodo, ker moj je bil preveč truden, in odrinil. Previdil sem neko prav nevarno bolno ženo, ki je že drugi dan zjutraj umerla. Pridsemu domu okoli polnoči, mi pride hlapec naproti in pravi: „milujem Vas, treba je iti zopet k drugemu bolniku, okoli 3 ure daleč.“ Izprežem konja in ga domú pošljem, ter zopet svojega vzamem, ki ni bil prav pri volji iti. Ko ta opravim, pridem domu okoli štirih zjutraj ves zaspan

in truden, ker popotval sem tisti dan okoli 80 angl. milj, ali blizu 27 ur hoda. — Vender to se vse berž pozabi, da se le malo pospi in se udje poravnajo, ne škoduje mi kaj tacega kar nič, vedno bolj zdrav in terden sem, hvala Bogu! Minesota je pač zdrav kraj, le malo boleznj, večjidel le starost in njene slabosti spravijo človeka na smertno posteljo in pa majhnih otrok veliko pomerje, sicer so pa ljudje sploh kaj terdni in zdravi. Ko bi ljudje bolehali, kakor po nekterih južnih krajih zedinjenih držav, bi mi ne bilo mogoče vseh bolnikov obiskati, ker imam kakih sedem tisuč duš v svojih misijonih. —

Naš mil. škof so pred 6 dnevi v Rim odrinili, šli bodo tudi na Irsko in si duhovnov in bogoslovcev nabrali za svojo škofijo. Leta 1850 je bil en sam duhoven v celi Minesoti, v. č. general-vikar A. Ravoux, ki so še živi in so s škofom v Rim šli; zdaj pa je že petdeset duhovnov in še petdeset bi jih dosti opraviti imelo. Upam da v vabaški kanton že enega pošljejo v jeseni, da mojo butaro malo polajša; berž ko ne dobi enega „West-Albany in Lake-City“, kjer je kakih 160 družin, ki k službi Božji hodijo. — Velikonoč smo tu v Vabaši prav slovesno obhajali; več žen in mož je snažilo in kinčalo cerkev pred praznikom, tako da je bila res krasna in človek stopivši noter je nehoté občutil neko sladko veselje. Okinčanje je stalo okoli 140 gld., kar so večjidel ženske nakoledovale in jaz sem nekaj dal. Kupili smo veliko svečo velikonočnico s krasnim svečnikom, potem lepih sveč za altar (70 jih je gorelo), narejenih cvetličnih šopkov, nekaj obleke za strežaje in veliko družih reči. Strežajev pri maši je bilo šest, kar ljudje tu še niso vidili, in je bilo tedaj vsem prav všeč; tudi velikonočna sveča jim je bila nekaj čisto novega. Slovesnost je zviševala lepa godba in petje. Peli so prav izverstno precej težko latinsko mašo. Posebno izverstna pevkinja je neka francoska deklina, ki tu orglja, le škoda da misli kmalo proč iti od tod. Ne vem, kaj potlej počnem, zopet bo vse tiho v cerkvi. Mislil sem enkrat na vse kraje, kako bi zamogel kakega učitelja iz Kranjskega dobiti, ki zna orgljati.* Tu bi orgljal ob nedeljah in se pri meni angleškega jezika učil, potem pa šolo vodil tukaj. Ko bi jaz le malo več doma bil, bi hotel to res poskusiti na kako vižo, pa moram le preveč po misijonih hoditi. Morebiti še pride čas, da pošljem enemu pravico sem priti brez vseh stroškov, plača se lahko namreč tukaj za celo pot. Tu je grozno težko dobiti poštenega in dobrega učitelja in grozovito so dragi. Morebiti, da mi bo mogoče v par letih tje priti in potem enega seboj vzeti, vender to so še le nedolžne sladke misli in želje, „pia desideria.“

Te dni sem obiskal duhovna v Redving-u, 12 ur od tod; peljal sem se tje v velikanskem parobrodu „War-Eagle“, in plačal sem le polovico. Ko na katoliškem Avstrijskem skoraj vsi časniki vpijejo zoper duhovstvo, imajo duhovni tu v Ameriki celo take pravice. Pravica po Misisipu za pol-plače voziti se celo leto mi je bila celo domu poslana, od moža, ki je sam protestant. To mi je pač ljubo, ker imam misijone okoli ob Misisipu; hitro se pride in prav dober kup. Vsi ti parobrodi so večjidel mavtarjev lastnina, vender dovolijo celo katoliškim duhovnom take pravice. Sploh ti zidarji tu niso tako nakačeni zoper duhovne, kakor v Evropi; poznam tu v mestu dva imenitna moža mavtarja, ki sta v resnici prav prijazna z menoj in za vsako reč, kar napravimo za cerkev, tudi pogledata, kje je

cvenk; morebiti ju počasi na boljši pot spravim z Božjo pomočjo, posebno ker ste ženi teh mož prav dobri katoličanki. — Ravno danes sem dobil 11. list „Zg. Danice“, ki naznanja med drugim, koliko jih prestopi v katol. cerkev, posebno o misijonih, vender to je še vse prav malo v primeri z žetvijo, ki so jo imeli misijonarji pred par tedni v Vašington-u, kjer je celo 269 protestantov v katol. cerkev stopilo med prave otroke nebeškega Očeta. Bog jim daj stanovitnost! Tudi jaz imam tu zopet v poduku nekako 19letno protestantsko deklino, ki že težko čaka dneva, da bo sprejeta v naročje svete katol. cerkve. Tudi tisti Nemci, ki so bili toliko let zanemarjeni, lezejo počasi nazaj iz pušave na sladko pašo dobrih ovčic. Pozno v noč je. Z Bogom, vsi preljubi rojaki! Preserčno Vas pozdravlja Vaš hvaležni brat v Kristusu
Jak. Trobec.

Kratke naznanila. Pravijo, da kronanje svitlega cesarja bode kmali v Peštu. — Če pridejo erdeljski Saksoni h kronanju, še ni gotovo. (Zkft.) — Poturčenec Omer-paša je res tepen na Kandii. — Hervaški zbor je bil 25. u. m. s kraljevim odpisom razpušen. — Sultan se bode podal k razstavi v Pariz in popotvanje bo neki potrebovalo 10 milijonov frankov. — Predsedništvo kat. družbe na Dunaju naznanuje, da undan napovedano skupno romanje v Rim se bode doveršilo in 10. rožn. zvečer o poli desetih se podá družba z Dunaja proti Terstu. V Terstu se zbirajo pri „Sandwirth-u“, v Benedkah pri „Bauer-u.“ Odhod iz Tersta je 11. rož. zvečer. Denar (30 napoleonov) mora do 5. rož. vložen biti. Stanovanja v Rimu so že najete. — Izmed verlih Tirolcev je sedanjí čas sedem škofov in nadškofov. — So časniki in ljudje, ki se to dobo ničesar bolj ne bojé, kakor napitnic Slovanov v Moskvi. Pa res nektre prav debele drobé; vse naše grehe bodo povedali bratom Rusom. — Iz Českega sta šla v Rim vis. častita gospoda dr. Vend. Vobornok v Pragi s svojim bratom Severinom; oddala bota tudi denar, ki so ga bravci „Blahovésta“ zložili za sv. Očeta. — V frančiškanski cerkvi v Varšavi so altarje tako vravnali, da je eden katolišk, drugi grešk zedinjeni, tretji grešk nezedinjeni; sliši se, da tako se imajo vravnati altarji po vsih katoliških cerkvah: zakaj pa ne tudi po ruskih razkolniških?! Treba bi bilo, da tudi mi napravimo nekako razstavo ter povabimo brate katoličane spod Rusa: bomo napijali zdravice „na rusko versko svobodo.“ — Časniki imajo opraviti s cesarskim govorom in z ogerskim kronanjem. Njih veličanstvo zaterjuje v prestolnem ogovoru vstavno vladanje, odgovornost ministrov, spremenjenje 13. §. v večí varnost vstave, razširjanje samouprave, želi, da naj državni zbor priterdi k ogerski spravi, k čemur se tudi večina zbora nagiba. Sklep je obravnan v pomenu „z združenimi močmi z Avstrijo in cesarsko hišo.“

V Kranju je 30. t. m. ponoči 19 poslopj pogorelo in tudi 5 ljudi v ognji smert storilo.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Dve deklici s Prežganja 70 kr. prosijoči blagoslova za stanovitnost. — Od nove Štife 2 križavca po 2 gold. 12 kr. st. d.: Naj zaleže Njih blagoslov za dušno in telesno zdravje, pa za srečno zadnjo uro.“

Za č. g. misijonarja Čebula. Transmarinus 50 kr.

Za mis. sv. zemlje. G. H. 66 kr.

Za afrik. misijon. Š Škocijana pri Turjaku 3 gld. S Podkrajja 3 gold.

Pogovori s gy. dopisovavci.

G. V. S.: Je šlo v potres in se bo vidilo. — G. N-i: Zapljiivo drugi pot.

*) Ravno pred nekimi dnevi je odrinil iz Ljubljane v Ameriko s svojo ženo vred gosp. Bernik, želé kako službo tam dobiti; morebiti se kje snideta. Vr.